

ชื่อเรื่อง การเขียนบทความทางวิชาการ

ผู้เขียน

1. นางวิไล รัตนพงษ์ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
2. นางณิชนันท์ ไพโรวิจารณ์ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
3. นางศรีสุดา สว่างสาตี นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
4. นางพจนา พลรังสิต นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ
5. นางสาววีรฉัตร จรัสฉิมพลีกุล พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
6. นางสาวจุไรรัตน์ ทนเสถียร นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
7. นางสาวสุกัญญา เขตอนันต์ พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ

เนื้อหาองค์ความรู้

บทความทางวิชาการ หมายถึง งานเขียนหรือความเรียงที่ผู้เขียนประสงค์จะสื่อองค์ความรู้ หรือข้อค้นพบใหม่ๆ ทางวิชาการในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นการเฉพาะ เช่น บทความวิจัย บทความเสนอแนวคิด หลักการ และ/หรือแบบจำลอง เป็นต้น (มนัส สุวรรณ, 2560)

บทความวิชาการเน้นการให้ความรู้เป็นสำคัญและต้องอาศัยข้อมูล ทางวิชาการ เอกสารอ้างอิง และเหตุผลที่พิสูจน์ได้เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้อ่าน วัตถุประสงค์ของการเขียนบทความวิชาการมีอยู่หลายประเด็นด้วยกัน ส่วนใหญ่แล้วจะต้องการให้ผู้อ่านได้รับความรู้ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น แนวทางปฏิบัติวิธีการ แก้ปัญหาข้อคิด แรงบันดาลใจ ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะ ในการเขียนบทความวิชาการแต่ละครั้งผู้เขียนควรจะกำหนดวัตถุประสงค์ของการเขียนให้ชัดเจนว่าต้องการให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์จากบทความในด้านใด เพราะ ในการเขียนบทความทางวิชาการถึงแม้จะเป็นเรื่องเดียวกันแต่อาจมีวิธีการนำเสนอแตกต่างกัน

การกำหนดวัตถุประสงค์ของการเขียนบทความวิชาการนั้น ผู้เขียนจะต้องตอบคำถามตามหลัก 5 W 1 H ก่อนที่จะทำการเขียนบทความวิชาการเพื่อเป็นแนวในการกำหนดทิศทางของการเขียนและรูปแบบวิธีการนำเสนอเนื้อหาในบทความวิชาการดังกล่าว โดย 5 W 1H ประกอบด้วย

- Who “จะเขียนให้ใครอ่าน” ผู้เขียนบทความ วิชาการจะต้องทราบกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนว่า บทความดังกล่าวจะนำเสนอให้กลุ่มผู้อ่านที่เป็นกลุ่มหลักคือใคร เช่น นักวิชาการหรือประชาชนทั่วไป เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากจะได้กำหนดวิธีการนำเสนอและเรื่องที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้อ่าน ตลอดจนเป็นแนวทางในการวาง โครงเรื่องและการยกตัวอย่างในเนื้อหาให้สอดคล้องกับผู้อ่าน

- What “จะเขียนเรื่องอะไร” หลังจากที่ได้กำหนดชัดเจนแล้วว่าจะเขียนบทความวิชาการให้กับใคร อ่าน คำถามต่อมาที่ต้องตอบคือ จะเขียนเรื่องอะไร ซึ่งเรื่องที่จะเขียนจะต้อง สอดคล้องกับกลุ่มผู้อ่านด้วย

- Where “จะเขียนเพื่อเผยแพร่ที่ไหน” สำหรับแหล่งที่จะเผยแพร่นั้นก็มีความสำคัญ เพราะแหล่ง เผยแพร่แต่ละแห่งจะมีวัตถุประสงค์เฉพาะหรือมีกลุ่มผู้อ่านเฉพาะ เช่น เผยแพร่ผ่านวารสารวิชาการของ มหาวิทยาลัย เผยแพร่ผ่านหนังสือพิมพ์หรือวารสารบันเทิง ลักษณะการเขียนบทความวิชาการจะต่างกัน นอกจากนี้รูปแบบการเขียนการอ้างอิง ลำดับหัวข้อของบทความที่เสนอผ่านแหล่งที่แตกต่างกันก็แตกต่างกัน ด้วย

- When “เวลาที่จะนำบทความลงเผยแพร่คือเมื่อใด” การรู้ช่วงเวลาที่จะเผยแพร่บทความนับเป็น ประเด็นสำคัญอีกประเด็นหนึ่ง เนื่องจากบทความบางเรื่องหากนำเสนอในช่วงเวลาที่ไม่เหมาะก็อาจจะไม่ดึงดูด ความสนใจของผู้อ่าน หรือหากนำเสนอพ้นช่วงเวลาที่เหมาะสมแล้วบทความนั้น จะได้รับความสนใจน้อย หรือไม่มีใครอ่าน

การเขียนโครงเรื่องของบทความวิชาการ

หลังจากที่ผู้เขียนได้เรื่องที่จะเขียนแล้ว ก่อนที่จะลงมือเขียนบทความ ผู้เขียนควรจะมีการเขียนหรือ วางโครงเรื่องของบทความก่อน โครงเรื่องหมายถึง การกำหนดเนื้อหาของบทความ โดยวิธีการจัดลำดับ ความคิดให้เป็นหมวดหมู่หรือเป็นขั้นตอนตามลำดับความสำคัญและความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่จะเขียน โดย

ลักษณะโครงเรื่องที่ดีจะต้อง

- 1) อยู่ในขอบเขตของเรื่องที่จะเขียน
- 2) เนื้อเรื่องไม่ซ้ำซ้อนกัน
- 3) ความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่องทุกหัวข้อมีการเรียงลำดับความก่อนหลังตามลำดับที่ควรเสนอ และมีความ เชื่อมโยงเนื้อเรื่องเข้าด้วยกัน
- 4) สาระความสำคัญครบถ้วน ทั้งนี้ในการเขียนโครงเรื่องเพื่อให้ผู้เขียนได้รู้ว่าตนเองควรจะมีการจัดลำดับของ การเขียนอย่างไร

องค์ประกอบของบทความทางวิชาการ (มนัส สุวรรณ, 2560)

1. ชื่อบทความ การกำหนดชื่อเรื่องต้องใช้ภาษาที่เป็นทางการ ชื่อเรื่องชัดเจน ตรงไปตรงมา และครอบคลุมประเด็นของเรื่องและมีความยาวไม่เกิน 100 ตัวอักษร ชื่อเรื่องจะต้องสื่อถึงเนื้อหาของเรื่อง ซึ่งต้องมีลักษณะที่เจาะลึก ไม่กว้างเกินไป มีความใหม่และน่าสนใจสอดคล้องกับเวลา สถานการณ์และนโยบายของวารสาร
2. ชื่อผู้เขียน
3. บทคัดย่อ และคำสำคัญ (Abstract และ Keywords) ควรเขียนให้สั้น กระชับ เน้นประเด็นสำคัญของงานที่ต้องการนำเสนอจริงๆ มีความยาวไม่เกิน 10 ถึง 15 บรรทัด โดยบทคัดย่อมักจะประกอบด้วยเนื้อหาสามส่วนคือ เกริ่นนำ สิ่งที่ทำสรุปผลสำคัญที่ได้ ซึ่งอ่านแล้วต้องเห็นภาพรวมทั้งหมดของงาน ควรมีคำสำคัญอยู่ในบทคัดย่อเพื่อให้ระบบสืบค้นฐานข้อมูลตรวจพบ และควรเขียนเป็นครั้งสุดท้ายหลังจากเขียนส่วนอื่นทั้งหมดแล้ว
4. บทนำ/ความนำ ส่วนนำจะเป็นส่วนที่ผู้เขียนตั้งใจให้ผู้อ่านเกิดความสนใจในเรื่องนั้นๆ ซึ่งสามารถใช้วิธีการและเทคนิคต่างๆ ตามแต่ผู้เขียนจะเห็นสมควร เช่น อาจใช้ภาษาที่กระตุ้น จูงใจ ผู้อ่านหรือยกปัญหาที่กำลังเป็นที่สนใจขณะนั้นขึ้นมาอภิปราย หรือตั้งประเด็นคำถามหรือปัญหาที่ท้าทายความคิดของผู้อ่านหรืออาจจะกล่าวถึงประโยชน์ที่ผู้อ่านจะได้รับจากการอ่าน เป็นต้น นอกจากจะเป็นส่วนที่ใช้จูงใจผู้อ่านแล้ว ส่วนนำเป็นส่วนที่ผู้เขียนสามารถกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการเขียนบทความนั้น หรือให้คำชี้แจงที่มาของการเขียนบทความนั้นๆ รวมทั้งขอบเขตของบทความนั้น เพื่อช่วยให้ผู้อ่านไม่คาดหวังเกินขอบเขตที่กำหนด นอกจากนั้นผู้เขียนอาจใช้ส่วนนำนี้ในการปูพื้นฐานที่จะเป็นในการอ่านเรื่องนั้นให้แก่ผู้อ่านหรือให้กรอบแนวคิดที่จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาสาระที่นำเสนอต่อไป
5. เนื้อเรื่อง (สาระสำคัญ/ความรู้ที่ต้องการนำเสนอ) การเขียนส่วนเนื้อเรื่องจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ประกอบกัน กล่าวคือ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ (sciences) นั้นคือหลักวิชาการที่ผู้เขียนจะต้องคำนึงถึงในการเขียน ได้แก่ กรอบแนวความคิด conceptual framework) ที่ผู้เขียนใช้ในการเขียนจะต้องแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงของเหตุที่นำไปสู่ผล (causal relationship) การอ้างอิงข้อมูลต่างๆ ในส่วนศิลป์ (art) ได้แก่ ศิลป์ในการใช้ภาษาเพื่อนำเสนอเรื่องที่เขียน การลำดับความ การบรรยาย วิธีการอ้างอิง สถิติและข้อมูลต่างๆ ที่ใช้ในการประกอบเรื่องที่เขียน เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจและประทับใจมากที่สุด
6. บทสรุปและอภิปรายผล บทความทางวิชาการที่ดีควรมีการสรุปประเด็นสำคัญๆ ของบทความนั้นๆ ซึ่งอาจทำในลักษณะที่เป็นการย่อ คือการเลือกเก็บประเด็นสำคัญๆ ของบทความนั้นๆ มาเขียนรวมกันไว้อย่างสั้นๆ ท้ายบทหรืออาจใช้วิธีการบอกผลลัพธ์ว่า สิ่งที่กำลังกล่าวมามีความสำคัญอย่างไร สามารถนำไปใช้อะไรได้บ้าง หรือจะทำให้เกิดอะไรต่อไป หรืออาจใช้วิธีการตั้งคำถามหรือให้ประเด็นที่ท้าทายกระตุ้นให้ผู้อ่านไปสืบเสาะแสวงหาความรู้หรือคิดค้นพัฒนาเรื่องนั้นต่อไป งานเขียนที่ดีควรมีการสรุปในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเสมอ
7. เอกสารอ้างอิง หรือบรรณานุกรม เนื่องจากบทความทางวิชาการ เป็นงานที่เขียนขึ้นบนพื้นฐานของ วิชาการที่ได้มีการศึกษา ค้นคว้า วิจัยกันมาแล้ว และการวิเคราะห์วิจารณ์อาจมีการเชื่อมโยงกับผลงานของ ผู้อื่นจึงจำเป็น ต้องมีการอ้างอิงเมื่อนำข้อความหรือผลงานของผู้อื่นมาใช้โดยการระบุให้ชัดเจนว่าเป็นงานของ ใคร ทำเมื่อไร และนำมาจากไหน เป็นการให้เกียรติเจ้าของงาน และประกาศให้ผู้อ่านรับรู้ว่าเป็นงานนั้นไม่ใช่

ความคิดของผู้อื่น รวมทั้งเป็นการให้หลักฐานแก่ผู้อ่านให้ผู้อ่านสามารถไปสืบเสาะแสวงหาความรู้เพิ่มเติม หรือติดตามตรวจสอบ (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.,มปป.)

ข้อเสนอแนะในการเขียนบทความทางวิชาการ

- 1) กำหนดเป้าหมาย หรือ วัตถุประสงค์ในการเขียนให้แน่ชัด
- 2) เลือกเรื่องที่จะเขียน
- 3) รวบรวมข้อมูล / ประมวลแนวคิด-ทฤษฎี-หลักการ
- 4) วางเค้าโครง
- 5) ลงมือเขียน
- 6) ทบทวนเนื้อหาสาระที่เขียนว่าเป็นไปตามเป้าหมาย/วัตถุประสงค์หรือไม่
- 7) ปรับแก้
- 8) อ่านตรวจทาน
- 9) หาที่ลงตีพิมพ์เผยแพร่
- 10) เก็บสำเนาหรือต้นฉบับบทความไว้เป็นที่ระลึก

สรุป บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอรูปแบบการเขียนบทความทางวิชาการตามหลัก 5 W 1 H (Who What Where When) อธิบายถึงองค์ประกอบของบทความวิชาการ ซึ่งควรมีองค์ประกอบดังนี้ 1) ชื่อบทความ 2) ชื่อผู้เขียน 3) บทคัดย่อและคำสำคัญ 4) บทนำ 5) เนื้อเรื่อง 6) บทสรุปและอภิปรายผล และ 7) เอกสารอ้างอิงหรือบรรณานุกรม หรือเป็นรูปแบบที่สามารถใช้สำหรับผู้ที่สนใจสร้างผลงานออกมาเผยแพร่ให้ผู้อื่นได้รับรู้

กลุ่มงานพัฒนาสุขภาพะวัยเรียนวัยรุ่นและสถานศึกษา

หน่วยงาน สถาบันพัฒนาสุขภาพะเขตเมือง

แหล่งอ้างอิง

มนัส สุวรรณ.2560. เทคนิคการเขียนบทความวิชาการ. [ออนไลน์]. ได้จาก:

<http://www.graduate.cmru.ac.th/core/File/924. ppt>.

[สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2563]

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. มปป. คู่มือการเขียนบทความ. [ออนไลน์]. ได้จาก:

<https://ednet.kku.ac.th/~edstd/upfile/q.pdf>.

[สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2563]